

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

RADA

ZALECENIE RADY

z dnia 20 listopada 2017 r.

dotyczące monitorowania losów absolwentów

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2017/C 423/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 i 166,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zatrudnialność absolwentów kończących kształcenie i szkolenie to kwestia budząca niepokój w wielu państwach członkowskich, w szczególności ze względu na to, że po kryzysie finansowym z 2008 r. ⁽¹⁾ wskaźnik zatrudnienia niedawnych absolwentów szkół wyższych w UE nie powrócił całkowicie do normy, a sytuacja w zakresie zatrudnienia absolwentów programów kształcenia i szkolenia zawodowego różni się w poszczególnych państwach członkowskich.
- (2) W związku z tym zachęcano państwa członkowskie – poprzez wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich na rok 2015 ⁽²⁾ – by we współpracy z partnerami społecznymi promowały wydajność i zatrudnialność poprzez należyte udostępnianie adekwatnej wiedzy, umiejętności i kompetencji.
- (3) Aby osiągnąć ten cel, niezbędne są wysokiej jakości informacje na temat dalszych działań absolwentów po uzyskaniu kwalifikacji lub zakończeniu kształcenia i szkolenia – w celu zrozumienia przyczyn problemów z zatrudnialnością absolwentów w poszczególnych regionach, sektorach gospodarki lub z poszczególnych dziedzin szkolnictwa wyższego lub kształcenia i szkolenia zawodowego, a także w celu znalezienia rozwiązań tych problemów. Wartość takich informacji podkreślono zarówno w normach i wytycznych dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego (ESGQA) ⁽³⁾, jak i w europejskich ramach odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) ⁽⁴⁾.
- (4) Ponieważ jednak systemy gromadzenia, analizowania i wykorzystywania danych na temat losów absolwentów szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego nie są jeszcze dobrze rozwinięte w wielu częściach Unii, niezbędne są lepszej jakości informacje, by studenci mogli dokonywać świadomego wyboru kierunku studiów, a także na potrzeby opracowywania programów kształcenia lub kształtowania polityki publicznej.
- (5) Ponadto wchodzenie absolwentów na rynek pracy jest w dużej mierze uzależnione od kontekstu gospodarczego, poziomu kwalifikacji i dziedziny studiów. Znaczenie mają również czynniki społeczno-demograficzne i status społeczno-ekonomiczny rodziny ⁽⁵⁾. W związku z tym gromadzenie danych na temat wpływu tych różnych czynników jest niezbędne do zajęcia się tym problemem w sposób kompleksowy.

⁽¹⁾ COM/2015/0690 final.

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2015/1848 z dnia 5 października 2015 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich na rok 2015 (Dz.U. L 268 z 15.10.2015, s. 28).

⁽³⁾ ISBN 952-5539-04-0.

⁽⁴⁾ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1).

⁽⁵⁾ Jeśli chodzi o wpływ czynników płci i pochodzenia ze środowisk migrantów na przejście z systemu edukacyjnego na rynek pracy, zob. OECD/Unia Europejska (2015 r.), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*, rozdział 13.

- (6) Mimo że wiele państw członkowskich opracowuje obecnie systemy monitorowania, wymiana wiedzy, dobrych praktyk i wzajemne uczenie się mają ograniczony charakter.
- (7) Ponieważ istniejące porównywalne dane mają ograniczony zakres, a dane zgromadzone w jednym kraju nie są porównywalne z danymi zgromadzonymi w innych państwach członkowskich, trudno jest formułować wnioski z różnic w tendencjach czy wyników zaobserwowanych w poszczególnych krajach i regionach.
- (8) Wyniki konsultacji społecznych ⁽¹⁾ na temat unijnego planu modernizacji szkolnictwa wyższego ujawniły obawy, że szkolnictwo wyższe nie zapewnia absolwentom wiedzy, umiejętności ani kompetencji potrzebnych do radzenia sobie w szybko zmieniającym się środowisku edukacyjnym i zawodowym, oraz że w niektórych państwach członkowskich nadal utrzymuje się niedopasowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy.
- (9) Państwa członkowskie zaapelowały o podjęcie na szczeblu unijnym działań mających na celu poprawę przepływu informacji na temat zatrudnialności absolwentów, niedopasowania umiejętności i potrzeb rynku pracy. W szczególności we Wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) ⁽²⁾ zaproponowano wspieranie dopasowania szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy i społeczeństwa, w tym dzięki lepszej analizie danych i przewidywaniu zapotrzebowania na rynku pracy i sytuacji w zakresie zatrudnienia, na przykład przez śledzenie losów zawodowych absolwentów.
- (10) Państwa członkowskie zobowiązały się również do zapewnienia ciągłego przepływu informacji i obiegu informacji zwrotnych w konkluzjach z Rygi z 2015 r. w sprawie nowego zestawu średnioterminowych rezultatów w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego na lata 2015–2020, poprzez działania takie jak: wykorzystywanie danych dotyczących zatrudnialności absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz łączenie danych dotyczących uczenia się, wchodzenia na rynek pracy i przebiegu kariery, rozwijanie potencjału podmiotów działających na szczeblu krajowym, tak aby wykorzystywały one dane dotyczące absolwentów w celu dostosowania programów nauczania, profili zawodowych i opisu kwalifikacji w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego do nowych wymagań gospodarczych i technicznych.
- (11) Następnie, w rezolucji w sprawie promowania w UE rozwoju społeczno-gospodarczego i włączenia poprzez edukację: wkład kształcenia i szkolenia w europejski semestr 2016 ⁽³⁾, państwa członkowskie podkreśliły, że priorytetowe znaczenie ma zajęcie się kwestią niedopasowania umiejętności i niedoboru kwalifikacji.
- (12) Wykorzystano przy tym wcześniejsze prace. Państwa członkowskie uzgodniły w konkluzjach Rady z 2014 r. w sprawie przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu ⁽⁴⁾, że w miarę możliwości należy posiłkować się danymi uzyskanymi z monitorowania przy ocenie jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia na rzecz przedsiębiorczości.
- (13) W 2013 r. państwa członkowskie uzgodniły w konkluzjach Rady w sprawie społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego ⁽⁵⁾, że należy ułatwiać przekazywanie informacji na temat możliwości edukacyjnych i związanych z rynkiem pracy i odnośnych wyników.
- (14) Państwa członkowskie uzgodniły również w konkluzjach Rady z 2012 r. w sprawie zatrudnialności absolwentów szkół i uczelni ⁽⁶⁾, że ustanowią benchmark zakładający, że do 2020 r. 82 % absolwentów w wieku 20–34 lat, którzy zakończyli kształcenie i szkolenie nie wcześniej niż trzy lata przed rokiem referencyjnym, powinno zostać zatrudnionych, oraz że będą monitorować odsetek zatrudnionych absolwentów kształcenia i szkolenia, tak aby rozszerzyć bazę dowodową do celów kształtowania polityki na styku kształcenia i szkolenia i rynku pracy, natomiast państwa członkowskie i Komisja uzgodniły, że będą gromadzić dane jakościowe i dobre praktyki w celu uzupełnienia monitorowania ilościowego i wzmocnienia podstawy kształtowania polityki opartej na dowodach.
- (15) W związku z tym w swoim komunikacie w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności ⁽⁷⁾ Komisja Europejska priorytetowo potraktowała poprawę gromadzenia danych i informacji na temat umiejętności w celu umożliwienia trafniejszego wyboru ścieżki zawodowej poprzez zaproponowanie inicjatywy dotyczącej monitorowania losów absolwentów szkolnictwa wyższego, po to by wesprzeć państwa członkowskie w zakresie poprawy informowania na temat wchodzenia absolwentów na rynek pracy. W tym kontekście niniejsze zalecenie oferuje uzupełniające podejście do inicjatyw państw członkowskich, a zobowiązania mają charakter dobrowolny,

⁽¹⁾ SWD/2016/0195 final.

⁽²⁾ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 25.

⁽³⁾ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie promowania w UE rozwoju społeczno-gospodarczego i włączenia poprzez edukację: wkład kształcenia i szkolenia w europejski semestr 2016 (Dz.U. C 105 z 19.3.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Dz.U. C 17 z 20.1.2015, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 168 z 14.6.2013, s. 2.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 169 z 15.6.2012, s. 11.

⁽⁷⁾ COM(2016) 381 final.

ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

Zgodnie z odnośnym prawem krajowym i unijnym, w szczególności z dyrektywą 95/46/WE w sprawie ochrony danych osobowych⁽¹⁾, dostępnymi zasobami i uwarunkowaniami krajowymi oraz w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi interesariuszami:

1. Zwiększyły dostępność i poprawiły jakość danych na temat działań absolwentów⁽²⁾ i, w stosownych przypadkach, osób opuszczających placówki szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego bez uzyskania dyplomu, w tym poprzez poczynienie do 2020 r. postępów w pracach nad stworzeniem systemów monitorowania losów absolwentów, które mogą obejmować następujące elementy:
 - a) gromadzenie odpowiednich zanonimizowanych administracyjnych danych statystycznych z baz danych dotyczących kształcenia, podatków, ludności i ubezpieczeń społecznych;
 - b) opracowywanie badań wzdlużnych dotyczących absolwentów na poziomie systemu edukacji, a tam gdzie to stosowne – na poziomie instytucjonalnym, uznając znaczenie danych jakościowych w kwestii przechodzenia absolwentów na rynek pracy lub do dalszego kształcenia i szkolenia oraz ich dalszej ścieżki kariery; oraz
 - c) możliwości kojarzenia przez organy krajowe zanonimizowanych danych z różnych źródeł w celu uzyskania pełnego obrazu losów absolwentów.

Zakres danych, które mają być gromadzone

2. Uznając założenia przyświecające niniejszemu zaleceniu Rady obejmujące zapewnienie lepszej porównywalności danych, państwa członkowskie powinny gromadzić dane w następujących dziedzinach:
 - a) informacje społeczno-biograficzne i społeczno-gospodarcze;
 - b) informacje na temat kształcenia i szkolenia;
 - c) informacje na temat zatrudnienia lub dalszego kształcenia i szkolenia;
 - d) adekwatność kształcenia i szkolenia dla zatrudnienia lub uczenia się przez całe życie;
 - e) rozwój kariery.

Badania wzdlużne dotyczące absolwentów

3. Zachęcały absolwentów do licznego, reprezentatywnego i ciągłego uczestnictwa w badaniach wzdlużnych; w miarę możliwości wspierały monitorowanie losów absolwentów, którzy wyemigrowali w celach kształcenia i szkolenia lub po ukończeniu kształcenia i szkolenia.

Współpraca europejska

4. Uczestniczyły w sieci ekspertów, co sprzyja współpracy i wzajemnemu uczeniu się wśród państw członkowskich odnośnie do systemów monitorowania i ich dalszego rozwoju. Sieć ta przeanalizuje możliwości opracowania porównywalnych danych i wspólnych definicji, o których mowa w pkt 2. Co się tyczy badań wzdlużnych, o których mowa w pkt 3 i 9, sieć przeanalizuje możliwości opracowania wspólnych zasad, optymalną częstotliwość i sposoby monitorowania absolwentów, którzy wyemigrowali.
5. Sieć ta zostanie zorganizowana w zgodzie z istniejącymi strukturami zarządzania na rzecz współpracy w ramach ET 2020 i bez uszczerbku dla jakichkolwiek nowych struktur, które mogłyby je zastąpić.

Rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników

6. Podjęły działania, by zapewnić terminowe, regularne i szerokie rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników analizy monitorowania losów absolwentów, z myślą o:
 - a) udoskonaleniu poradnictwa zawodowego dla przyszłych i obecnych studentów oraz absolwentów;
 - b) wspieraniu projektowania i aktualizowania programów nauczania, tak aby udoskonalili nabywanie odpowiednich umiejętności i zwiększyć zatrudnialność;
 - c) lepszemu dopasowywaniu umiejętności do potrzeb rynku pracy, tak aby wspierać konkurencyjność i innowacje na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym i by zaradzić niedoborowi wykwalifikowanej siły roboczej;

⁽¹⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Do celów niniejszego zalecenia Rady „absolwent” oznacza osobę, która ukończyła pewien poziom szkolnictwa wyższego lub kształcenia i szkolenia zawodowego (odpowiadający poziomowi 4 ERK lub wyższy). Odnotowuje się jednak, że niektóre państwa członkowskie podjęły również inicjatywy w celu monitorowania losów osób, które nie uzyskały dyplomu.

- d) planowaniu uwzględniającym i wyprzedzającym zmieniające się potrzeby w zakresie zatrudnienia i edukacji oraz potrzeby społeczne; oraz
- e) przyczynianiu się do kształtowania polityki na szczeblu krajowym i unijnym.

Finansowanie

- 7. Zapewniły trwałość inicjatyw monitorowania losów absolwentów przez przydzielenie odpowiednich, wieloletnich zasobów, z wykorzystaniem w stosownych przypadkach krajowych lub europejskich źródeł finansowania, takich jak Erasmus+ lub europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, zgodnie z istniejącymi zasobami, podstawą prawną i priorytetami określonymi na lata 2014–2020, bez uszczerbku dla negocjacji w sprawie następnych wieloletnich ram finansowych.

Sprawozdawczość

- 8. W ciągu dwóch lat od przyjęcia niniejszego zalecenia oceniły postępy we wdrażaniu niniejszego zalecenia i złożyły Komisji sprawozdanie na ten temat – za pośrednictwem sieci ekspertów – a następnie czyniły to regularnie.

NINIEJSZYM ZALECA, ABY KOMISJA:

- 9. Opracowała etap pilotażowy europejskiego badania dotyczącego absolwentów szkolnictwa wyższego ⁽¹⁾, którego celem będzie zwiększenie dostępności porównywalnych informacji na temat zatrudnienia absolwentów i efektów społecznych, z uwzględnieniem wyników studium wykonalności Eurograduate ⁽²⁾ oraz doświadczeń państw członkowskich w zakresie ich własnych systemów monitorowania losów absolwentów. W ciągu trzech lat od przyjęcia niniejszego zalecenia przedstawiła sieci ekspertów sprawozdanie z wyników tego pilotażowego badania. Jeśli etap pilotażowy się powiedzie, Komisja zasięgnie opinii państw członkowskich na temat ewentualnego przeprowadzenia europejskiego badania dotyczącego absolwentów szkolnictwa wyższego w pełnej postaci.
- 10. W razie potrzeby zapewniła wsparcie w budowaniu zdolności w zakresie tworzenia systemów monitorowania losów absolwentów, w oparciu o dobre praktyki. W przypadku kształcenia i szkolenia zawodowego działania te obejmą też kompleksowe porównywanie poszczególnych państw członkowskich, w ramach którego bada się możliwości współpracy na szczeblu Unii i które mogłoby posłużyć za podstawę przeanalizowania wykonalności europejskiego badania dotyczącego absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego, jeśli zostanie to uznane za konieczne. W kontekście budowania zdolności zapewnione zostanie także wsparcie dla współpracy różnych organów, organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz poradnictwa zawodowego z myślą o poprawieniu dostępności, porównywalności i rzetelności danych z monitorowania losów absolwentów.
- 11. Propagowała wzajemne uczenie się i wymianę najlepszych praktyk, wzmacniała współpracę poprzez ustanowienie i wspieranie sieci ekspertów, a także by współpracowała z innymi odpowiednimi grupami eksperckimi, organizacjami międzynarodowymi i instytucjami i agencjami UE.
- 12. Dopilnowała, by wyniki analizy monitorowania losów absolwentów zostały udostępnione do wykorzystania państwom członkowskim i interesariuszom.
- 13. Wspierała korzystanie z europejskich źródeł finansowania, takich jak Erasmus+ lub europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, w stosownych przypadkach i zgodnie z ich potencjałem finansowym, podstawą prawną, procedurami decyzyjnymi i priorytetami określonymi na lata 2014–2020, bez uszczerbku dla negocjacji w sprawie następnych wieloletnich ram finansowych.
- 14. Przedłożyła Radzie sprawozdanie na temat wdrożenia niniejszego zalecenia w ciągu pięciu lat od jego przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 listopada 2017 r.

W imieniu Rady

M. REPS

Przewodniczący

⁽¹⁾ Na poziomie 5 ERK lub wyższym.

⁽²⁾ Studium wykonalności Eurograduate dotyczy jedynie szkolnictwa wyższego.